

Секція: Фінанси, гроші і кредит

Галушак В.В.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін

Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу

Тернопільського національного економічного університету

м. Чортків, Україна

ДО ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМУ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

На сьогодні досить актуальним є налагодження ефективної системи управління страховими компаніями, адже економіка ринкового типу неможлива без розвиненої сфери страхування. Відповідно, трансформаційні процеси, які відбуваються в Україні, вимагають нових підходів до управління страховими компаніями з метою забезпечення їх високою продуктивністю та конкурентоздатністю. Внаслідок цього, у практиці страховиків питання вибору методів управління набувають не тільки особливої актуальності, а й стають важливою науковою та практичною проблемою. Відповідно, забезпечення фінансової стійкості страхових організацій, посилення їх позицій на страховому ринку передбачає проведення роботи з глибокого й всебічного менеджменту страхових операцій, який спирається на їх економічний аналіз. Саме тому варто зазначити, що страховий менеджмент є певною системою принципів та методів розроблення й реалізації управлінських рішень у сфері формування й ефективного використання наявних ресурсів страховика з метою досягнення цілей, поставлених перед страховою організацією [4, с.13].

В сучасних умовах об'єктивно зростає роль науково обґрунтованих підходів до управління страховою діяльністю із застосуванням спеціальних прийомів і методів. Відповідно, посилюється увага до страхового менеджменту, визначення його суті і змісту. Страховий менеджмент як управління діяльністю страхової компанії, є процесом управління ресурсами, що спрямований на стійке надання відповідних страхових послуг. Тобто, страховий менеджмент передбачає управління процесом створення і розвитку страхових організацій; розробку стратегії і тактики розвитку страховика загалом та в розрізі окремих

видів діяльності; управління операційними, інвестиційними та фінансовими ризиками страховиків; облік та звітність у страхових організаціях; розробку тарифної, перестраховальної та фінансової політики діяльності страховика; відбір ризиків на страхування і формування страхових резервів; управління страховим та інвестиційним портфелем; оцінку рівня конкуренції на ринку страхових послуг [3]. На цій основі логічним є виокремлення складових страхового менеджменту, як системи управління діяльністю страховика, серед яких виділяють (рис. 1):

Рис. 1. Основні складові страхового менеджменту, як системи управління діяльністю страховика

За першими двома характеристиками страховий менеджмент – це діяльність щодо забезпечення захисту від потенційних збитків шляхом вибору та придбання різних страхових продуктів чи розробки програм самострахування. Згідно третьої особливості, термін «страховий менеджмент» використовується для опису функцій страхових брокерів або послуг, що надаються страховими компаніями, котрі пропонують широкий спектр страхових продуктів для підприємств або окремих осіб [3].

Варто зазначити, що для виконання своїх функцій менеджменту страховій компанії необхідно мати відповідні ресурси. Діяльність страхової компанії не може здійснюватися без наявності таких основних ресурсів: матеріальних, трудових, фінансових та інформаційних [4, с. 125].

Формування матеріальних ресурсів ґрунтується на порівнянні витрат на їх придбання (залучення) і можливої віддачі від їх використання. Компанія має визначити кількісні та якісні параметри необхідних ресурсів, спосіб, тривалість і місце їх взаємодії. Фінансові ресурси – наявні грошові фонди цільового призначення, що формуються за рахунок власних, залучених і позикових коштів. Виходячи з того, що проведення операцій з управління фінансовими ресурсами здійснює відповідний персонал, то до складу ресурсів, якими опікується страховий менеджмент, відносяться й трудові ресурси (наявні у компанії працівники за профілями діяльності). Інформаційні ресурси – створені в компанії бази даних і комунікації, які усебічно забезпечують її діяльність. Адже, електронна обробка даних є важливим моментом стратегії розвитку компанії-страховика. Відповідно, виникає потреба у розвитку інтегрованих комп'ютерних систем інформаційного забезпечення діяльності компанії [4, с. 134].

Від механізму страхового менеджменту компанії залежить, наскільки ефективно буде використовуватися наявний у неї потенціал. Окрім цього, до загальної структури страхового менеджменту слід віднести й ті напрямки діяльності страхового бізнесу, які забезпечують стійкість надання послуг. Тобто, ще однією структурною частиною страхового менеджменту є розміщення страхових резервів у розрізі окремих їх напрямків. Окремо варто виділити менеджмент страхових резервів, спрямований на покриття прийнятих на страхування ризиків.

Незважаючи на те, що страховий ринок України розвивається, проблем щодо ефективного функціонування страхового менеджменту в компаніях не меншає. Однією з них є недостатній рівень підготовки менеджменту та топ-менеджерів компаній, їх компетентності, знань концепцій менеджменту. Адже, поява нових страхових продуктів, стрімкий розвиток ринку може призвести до збою у діяльності страховика, погіршення його фінансового стану, платоспроможності. Саме тому основними завданнями розвитку страхового менеджменту в Україні є [5]:

- ✓ формування основних засад розвитку страхового менеджменту, розроблення законодавчих і нормативних актів;
- ✓ формування бази даних на страховому ринку;
- ✓ прогнозування потреби у фахівцях відповідного профілю;
- ✓ удосконалення досліджень, що проводяться регулятором;
- ✓ встановлення чітких кваліфікаційних вимог до осіб, що працюють у сфері страхування.

Варто зазначити, що ефективна діяльність страховика в довгостроковій перспективі, забезпечення високих темпів розвитку та підвищення конкурентоспроможності значною мірою визначаються рівнем фінансового потенціалу, що забезпечується високою якістю управління фінансами страхової організації. Це зумовлено як об'єктивними, так і суб'єктивними причинами, серед яких особливо виділяються, зокрема, недосконалість нормативно-правової бази та недостатній рівень підготовки фахівців у сфері страхування. На ефективність менеджменту страховика також впливають не тільки теоретичні розбіжності щодо його суті, змісту, мети та завдань, а й суто практичні проблеми, які обумовлені тим, що страхова діяльність в Україні ще зовсім недавно була монополією держави, а страховий ринок розвивався в умовах суперечності між інтересами підприємців та влади.

Враховуючи все це, до пріоритетних механізмів розвитку страхового менеджменту в Україні можемо віднести: термінову зміну страхового законодавства відповідно до сучасних європейських вимог (директива 2009/138/ ЄС та інші); розвиток банківсько-страхової інтеграції як моделі взаємовигідного розвитку бізнесу; розвиток інструментів антикризового менеджменту; введення податкових пільг, лізингових та аналогічних контрактів щодо розвитку інновацій, в т.ч. сучасних ІТ - систем; створення гарантійних фондів за видами страхування для підвищення іміджу надійних страхових компаній та виконання основних завдань, які ставляться перед страховим менеджментом (див.рис. 2).

Рис. 2. Основні завдання страхового менеджменту

Таким чином, розвиток страхування в Україні неможливий без ефективного механізму страхового менеджменту, коли всі його складові є взаємопов'язаними і лише їх комплексне використання сприятиме стабілізації економічних процесів у суспільстві. А з урахуванням економічної, політичної, демографічної ситуації в країні та тенденцій кон'юнктури страхового ринку страховики повинні уважно стежити за всіма змінами середовища, використовуючи для цього менеджмент страхового бізнесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Базилевич В.Д. Страхування: [підручник] / В.Д. Базилевич. – К.: Знання-Прес, 2008. – 1019 с.
2. Безугла В.О. Страхування: [навч. пос.] / [В.О. Безугла, І.І. Постіл, Л.П.Шаповал]. – К.: Центр учбової літератури. – 2008. – 582 с.
3. Словарі та енциклопедії. Сутність терміну страховий менеджмент. [Електронний ресурс]. Режим доступу
[//http://economy_en_ru.academic.ru/33202/insurance_management](http://economy_en_ru.academic.ru/33202/insurance_management)
4. Страховий менеджмент : [підручник] / [С.С. Осадець, О.В. Мурашко, В.М. Фурман та ін.]; [за наук. ред. проф. С.С. Осадця]. – К.: КНЕУ, 2011.– 333 с.
5. Тарельник Н. В. Розвиток страхового менеджменту та запобігання ризиків / Н.В. Тарельник // Вісник сумського національного аграрного університету. – 2010. – № 1. [Електронний ресурс]. Режим доступу
[//www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Vsnau/FiK/2010_1/53Tarelnik](http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Vsnau/FiK/2010_1/53Tarelnik)